

GORENJEJC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Somišljeniki!

Priznanj dobiva „Gorenjec“ dovolj. Pravijo, da je list dober. Nam se pa zdi, da je še premalo razširjen. Zato uljudno prosimo vse somišljenike, da sedaj, ko se pričinja druga polovica leta, gredo od moža do moža in pridobe „Gorenjcu“ še nekaj novih naročnikov.

Ne spimo! Nasprotniki delajo z vso silo proti katoliški misli.

Opozarjamo posebno na to, da naš list prinaša jedernat pregled politike celega tedna, primerne članke, izvirne podlistke in poročila o najnovejših dogodkih.

Naročnina za pol leta znaša 2 K.

Nova brambna postava.

V naslednjem podamo najvažnejša določila nove brambne postave, kakor sta jo sprejela naš in ogrski državni zbor.

Po brambni postavi iz leta 1889. je znašalo vsakoletno število rekrutov za skupno armado 103.100 mož, za avstrijsko deželno brambo 10.000 mož, za ogrsko 12.500 mož. To število je ostalo pri starem 23 let, izvzemši število za deželno brambo, ki se je zvišalo na 20.000 mož. Med tem se je pa število novincev v vojskah sosednjih držav neprimerno povečalo in vojaška uprava se je neprestano pritoževala, da štejejo posamezni oddelki premalo moštva, tako da je bilo jako težko, uvesti nove oddelke, kakor strojne puške, gorsko artilerijo itd.

Po novi brambni postavi bo narasel rekrutni kontingent tekom 3 let polagoma na 159.500 mož za skupno vojsko, na 26.977 mož za

našo deželno brambo (tekom 6 let) in na 25.000 mož za ogrsko deželno brambo.

Kot odškodnino proti temu zvišanju dobimo dveletno vojaško službo. Le pri konjenikih ostane triletna služba in pri mornarici štiriletna. Službena doba bo trajala: 1. vobče dve leti v prezenčni službi in deset let v rezervi, 2. pri kavaleriji in jezdecem delu artilerije in pri delu podčastnikov 3 leta v prezenčni službi in 7 let v rezervi. 3. pri nadomestni rezervi 12 let, 4. pri mornarici: 4 leta v prezenčni službi, 5 let v rezervi in 3 leta v pomorski brambli.

Splošno prinaša veliko olajšavo novi način žrebanja. Po starem je prišel marsikdo, ker je potegnil visoko številko, v nadomestno rezervo, ki je to manj zaslužil, kakor drugi, ki je n. pr. kot kmečki sin bil krvavo potreben na gruntu.

Pravice do enoletne prostovoljne službe bo imel, kdor bo dokazal do 1. oktobra (ne kakor doslej do 1. marca), da je dovršil gotove šole, in sicer bo služil vsak tak, izvzemši kavalerijo, lahko na državne stroške. Nobeden teh pa ne bo obvezan, napraviti izpit za rezervnega častnika, ampak bo avanziral za častnika samo tedaj, ako bo dokazal, da je zato teoretično in praktično sposoben. Ako tega ne bo storil, bo pa prišel v rezervo s tisto šaržo, katero je dosegel v prezenčni službi. Drugo prostovoljsko leto „za kazen“ odpade. Medicinci bodo služili v fronti 3 mesece, ko pa postanejo doktorji medicine, pa 9 mesecev kot enoletni prostovoljni zdravniki, od teh 6 mesecev v vojaških bolnišnicah. Podobna določila so se uvedla gledé na enoletne prostovoljce- veterinarje in farmacevte.

Za posestnike podedovanih kmetij in one, ki vzdržujejo družine, so se uvedle nove, važne olajšave. Posestniki podedovanih kmetij pridejo sploh v nadomestno rezervo. Raz-

ven tega pa pride v nadomestno rezervo tudi edini sin za delo nesposobnega očeta ali materevdove, ali tudi edini zet, dalje edini sin, vnuk ali brat, ki vzdržuje starše ali brate in sestre. Za delo nesposobnega je smatrati tudi očeta ali starega očeta, če je prekoračil 65. leto. Za edinega sina (oz. vnuka ali brata) je smatrati tudi tistega, čegar ostali bratje so vojaki ali so mlajši in nimajo še 19 let, ali zaradi duševnih ali telesnih napak za delo niso zmožni. Če kdo tudi ni izpolnil vseh teh pogojev, se mu lahko izredno prizna ta ugodnost, in zato se bo vsako leto štiri odstotke vojakov prestavilo v rezervo.

Kdor se pripravlja za kak življenski poklic, se mu sme dovoliti, da odloži prezenčno službo do 1. okt. tistega leta, v katerem postane 24 let star.

Odpravljeno je žrebanje in komisija bo določevala tiste, ki pripadajo nad določeno število. Vsled tega bo več upanja, da bodo samo vredni deležni okrajšane službe.

Nadomestni rezervisti se bodo vadili 10 tednov. Orožne vaje pa bodo trajale:

a) za tiste, ki bodo služili redno 2 leti, največ 14 tednov, in sicer štiri.

b) za tiste, ki so služili tri leta, pa največ 11 tednov, in sicer tri. Kdor je pa služil še četrto leto, odpadejo zanj orožne vaje sploh. Nadomestni rezervisti bodo imeli 3 orožne vaje po 4 tedne. V 11. in 12. službenem letu odpadejo vse orožne vaje.

H kontrolnim vajam ne bo treba prihajati osebno, ampak bo tudi mogoče, zglasiti se pisмено.

Da je nova brambena postava nujna, je brezdvomno. Avstrija rabi močnejšo vojsko, ker so pomnožile vojake tudi druge evropske države, zlasti Nemčija in Italija. Dveletna vojaška služba je za ljudstvo velika olajšava, ki jo že dolgo za-

PODLISTEK.

Za pokilcem.

Spisal Peter Bohinjec.

Dalje.

„Kontesa, zamišljeni ste,“ izpregovori za njo oskrbnik Tomaž.

„A, ti si, Tomaž? Kaj novega poveš?“

„Trkal sem na duri, pa me niste slišali. V skrbeh sem bil za Vas in sem vstopil.“

Kontesa vstane in pogleda oskrbnika izpod belega pajčolona. Srce ji je utripalo, Tomažu pa se iskré oči in ustnice se drže na smeh.

„Tomaž, veš, jaz ne maram dosti za grajsko gospôdo.“

„Jaz tudi ne, ker vem, da mi Vi, dobra kontesa, vse nadomestite.“

„Saj veš, da sem najrajši tukaj na Hudenjah. Da si le ti bliže mene.“

„Jaz sem tudi najrajši tukaj. Vselej se bojim, kadar me pot zanese na Rako. Saj ste Vi, kontesa, vedno v moji bližini.“

„Pa me imaš res rad, Tomažek?“

„Tako rad, kakor nobenega drugega človeka na svetu; niti svoje matere ne, ker je nisem nikdar poznal.“

In oskrbnik poljubi kontesi roko. Kontesa za nekaj časa umolkne, potem pa reče: „Tomaž! Ti mi reci: Regina.“

„Prav rad, srce moje! Le vpričo drugih ljudij Te bom vikal.“

„Kako si previden, srček moj!“

„Precej časa sta si stiskala roke, dokler ni Solidon začel v kotu stezati svojih udov in godrnjati.

Oskrbnik je odšel, pozabivši na svoje prvo sporočilo.

Kontesa Regina pa je sedla na naslonjač in opoldanji solnčni žarki so jo zazibali v sladak spanec. Zato ni opazila črnega oblaka, ki je jadril čez zlato sonce in se skrila za Gorjanci.

Oskrbnik Tomaž pa je videl, kako je solnce zatemnelo pod črnim oblakom, videl je deklo Špelo, ki je stopicala pod hodnikom in se skrila za voglom.

III.

Ljuti jastreb može
Razpršit golube —
Al' ne može činit,
Da se več ne ljube.
St. Vraz, Djulabije.

Bilo je o Petrovem. Rožnivenška Mati božja Stopenska je odela kraljevi plašč. Vse se je svitalo v zlatu in srebru, dvanajst biserov se je lesketalo na pozlačeni kroni, obraz kraljice nebeške pa je bil tako mil, tako lep, kakor spomladni žarki vzhajajočega solnca.

Vse slovesnosti na Stopnem so bile lepe, toda tako lepa, tako veličastna ni bila nobena procesija, kakor to leto o Petrovem. Župljani so se kosali za lepoto hiše božje, romarji so šli klicat na pomoč Mater milosti. Videli si brkastega hribovca, čokatega krakovca, poslušal petje pobožnega Hrvata, pa tudi glas ponosnega Ogra. Narodne noše so se odsvitale v svetlobi poletnega solnca, in kolikor je srebrotna gora premogla oglajenih in neogljajenih steza, povsod so hitele množice navzgor, vstrijc in drug za drugim, da počaste Kraljico milosti polno. Stopenska gora

se je odela v zeleno odejo, vinogradi so cveteli in trave so brstele in njive rmenele. Okinčana je bila cerkev od znotraj in zunaj, mlaji in slavoški so se vrstili po grivi tja do kapele sv. Petra. Zvonovi so potrkavali, bandera 12 podružnic so piapolala v zraku, tam izpod lope pa so se pomikali štirje možje, ki so držali v rokah nebo. Pod nebom je bila zbrana duhovščina, župnik Jakob Kramar pa je nosil Najsvetejše. Možje z debelimi svečami so svetili, žene so se vrstile za njimi, dekleta pa so krožila okrog kipa rožnivenške bratovščine. Sama kontesa Regina Kordula je nosila kip premilostne Device. Bila je oblečena v belo obleko, in zdelo se ji je, da je zamaknjena v sv. nebesa, da prisostvuje nebeški procesiji... Ginljivo petje se je razlegalo po gori, zvončki so zvenkljali in 16 godcev je godlo, da se je razlegalo daleč po dolini.

Še se ni razvrstila vsa procesija, ko je hudenjski oskrbnik dvignil pred kapelo sv. Petra lesen križ s truplom božjega Zveličarja.

Veličastni izprevod je minil, končala se je tudi slovesna sv. maša. Z vznesenim glasom je kapelan Bastel Pernar proslavil sv. Petra in Marijo Devico kot mater katoliške cerkve. Verniki so se jeli razhajati. Drugi so se ustavili „pod vejo“ in si privoščili merico domačega vina.

Tudi cerkvena hiša se je oživela. Kuharice so hodile po nji z belimi predpasniki in cerkveniki so nosili iz kleti birno vino. Navada je bila od nekdaj, da so bili povabljeni na kosilo vsi, ki so imeli posel pri cerkvenem opravilu. Na drugem koncu hiše so sedeli okrog javorjeve mize duhovščina in bolj odlični udeleženci. Tudi

hlevamo. Priznamo tudi, da so sedanja določila za fante, ki jih treba nujno na kmetiji, ugodnejša kakor stara. Žal pa, da bo služba pri mornarici štiriletna. To zadene zlasti hudo naše Primorce. Tudi triletna služba pri artileriji in konjenikih ne moremo biti veseli, kakor tudi ne določila, da bodo morali pri infanteriji in lovcih še tisti, ki bodo v prihodnjih 3 letih (1912, 1913 in 1914) izbrani, služiti še po tri leta. Upajmo pa, da bo vojaška oblast izvrševala, kar je obljubil v svojem govoru minister Georgi, določila o olajšavah kolikor mogoče milo in prizanesljivo.

Ljudska izobrazba pa — socialna demokracija.

Velikansko je izobraževalno delo, ki se je razvilo v zadnjih letih med Slovenci na krščanskem temelju. Nešteti „Ljudski domovi“, v katerih se neprestano vrste predavanja, predstave in razne druge izobraževalne prireditve, nam dokazujejo to. Vsa ta izobrazba je in mora biti sama sebi namen, ki se podrejuje enemu vrhovnemu namenu, voditi naše ljudstvo do pravega cilja našega zemeljskega življenja. Povsod na vseh poljih se kažejo tudi posledice tega izobraževalnega dela. Ne zaznamujemo pa le kulturnega napredka kot posledico rastoče izobrazbe, ampak tudi velik političen napredek one stranke, ki zastopa v politiki ista načela. Z izobraževalnim delom stoji in pade krščanska misel.

Ravno politične posledice izobrazbe po naših izobraževalnih društvih silijo tudi nasprotnike, da se organizirajo za izobraževalno delo. To je vzrok, da se sedaj pri nas tudi socialna demokracija loteva tega dela, dasi nima v tem oziru pri Slovencih nikjer še pokazati kaj takega, kakor povsod lahko pokažejo naša izobraževalna društva. Ker mora izobraževalno delo imeti tudi trden idealen temelj, zato socialna demokracija, ki pripozna povsod v življenju le surove sile, ne more vršiti pravega izobraževalnega dela. Vsa socialna izobrazba bo ostala politična izobrazba. Gonilna sila v socialno-demokratskih društvih bo ostala v sovrastvu proletarca napram vsem nasprotnikom.

Da je to tako, o tem nas je prepričalo tudi ustanovno zborovanje podružnice socialno-demokratske nepolitične izobraževalne zveze „Vzajemnosti“ v Kranju v nedeljo, dne 23. t. m. Že dolgo je zbiral znani Joža Grašič s Huj razne elemente, da bi jih združil v socialno-demokratski organizaciji. Okrog 30 tacih fantov in mož se je zbralo na zborovanju po § 2. pri Fidru. Zborovanja ni otvoril sklicatelj Grašič sam, ampak delegat osrednjega odbora „Vzajemnosti“ iz Ljubljane, in sicer šele eno uro po določenem času. Za

ustanovitev izobraževalne organizacije se mu je zdelo popolnoma dovolj, da je v nekako petih minutah počasi prebral nekaj paragrafov pravil brez vsake razlage njihovega pomena. Omenil je le, da je glavni namen vsega tega: Proletariat naj se združi! Nato je pozval navzoče, naj sestavijo odbor podružnice, oziroma izvoli naj se odsek treh navzočih, da sestavijo kandidatno listo za odbor.

Ker se je navzočemu članu naše izobraževalne organizacije cela zadeva le preenostavna zdela, je poprosil za besedo. Dosedaj je vse navzoče obvladovala letargija vročega poletnega popoldneva, sedaj pa je postalo zborovanje živahno. Komaj je govornik pričel govoriti in stavljal vprašanje, kako bo društvo v smislu § 2. pravil skrbelo za duševno izobrazbo članov, je začel žvižgati — sam sklicatelj shoda. Predsedujoči delegat osrednjega odbora ga je pač radi lepšega opozoril, da to ni ravno dokaz izobrazbenosti. Toda ta žvižg je bil signal, naj se govornika moti in utruji; kričanje se je pričelo. Najprej je Grašič sam izustil, da se v „Ljudskem domu“ v Kranju uči fante skozi okno lezti vasovat. To laž je takoj zavrnil govornik, ko je na njegov poziv vstal nekdo in izjavil, da se je v igri „Rokovnjači“ — na okno trkalo. Govornik je nato med neprestanim kričanjem izobrazbe željnih socialnih demokratov povdarjal dejstvo, da je snujoča se izobraževalna organizacija nepotrebna, ker imamo že „Izobr. društvo“, ki ima vsa sredstva na razpolago in, ki tudi vsakega izobrazbe željnega rado sprejme. Omenil je veliko izobraževalno delo, ki se je v tekoči sezoni že izvršilo v „Ljudskem domu“ v Kranju. Pokazal je na dejstvo, da socialna demokracija med Slovenci dejansko nič ne pomeni na izobraževalnem polju. Z „Zarjo“ v roki je prepričal živahnega medklicarja, da socialna demokracija nasprotuje vojaški reformi, ki bo gotovo v korist delavca. To je soseda blamiranega razburilo, da je pozval onega medklicarja, naj molči, ker se samo blamira! Med tem so se že čuli klici na govornika: „Ven ga vrzite!“ Ker predsednik shoda ni prišel na račun, da bo govornika z medklici zmedel in upehal, mu je vzel besedo med pritrujevanjem navzočih, pristavil pa, da jo zopet dobi, ko bo dnevni red končan.

Nato sta predsednik in neki navzoči Srb, stavec Krstić, izkušala predgovornika malo zavračati. Veliko pač ni bilo treba, ker bi bili navzoči socialnemu demokratu v vsakem oziru pritrili. Omenil je predsednik, da meščanske stranke proti socialnim demokratom vedno vkup držijo. Menda je mislil tako opravičiti nastop socialne demokracije glede vojaške reforme. Srb je trdil,

„Ali smem še taisto vprašanje ponoviti, dobra kontesa? . . . Kaj še ljubite?“

Oskrbnik Tomaž je prinesel na mizo v majolki boljšega vina.

„Tole pokusite, častiti gospodje in prečastne dame! To vino je s Telč, iz vinograda, ki sem ga kupil iz kapitala za večne sv. maše na Stopnem,“ izpregovori spet župnik Kramar.

„Bonum vinum, semper bonum,“ dostavi kapelan gospod Bastel.

„Pijmo, trčimo pa na zdravje našemu gospodu župniku, ki je že toliko storil za Stopensko cerkev.“

Pričujoči ključarji so se dvignili in napivali župniku. Tudi kontesa Regina je čestitala z besedami:

„Lep je novi veliki altar stopenski, pa lepša še je bila ljubezen Jakoba Šrajbarja.“

Vsi se spogledajo. Tomaža ni bilo več v izbi. Kapelan, Ribničan po rodu, Kočevac po jeziku, ostane ravnodušen in nadaljuje:

„Kontesa, tale vaš oskrbnik mi ugaja. Tako mlad, pa tako moder, tako skrben, kakor bi bilo vse njegovo, ne pa graščinsko. Jaz ga cenim, da, jaz ga ljubim. Ali ga vi ne, kontesa?“

Bližnji sosedje so se nasmehnili bolj na tihem govorečemu kapelanu, celo župniku je ušlo oko na raško konteso, ki je zardela, se nasmehnila, kakor da bi ji dobro dela kapelanova hvala, in prisiljeno je odgovorila:

„Gospod Jurij, vi niste danes več poredni, ampak hudobni.“

Drugi gospodje so se obregnili, ali odkritosrčni kapelan se ni bal zamere, zato je nadaljeval:

da je govoril predgovornik, „skozi usta rimskoga pape“, da pa je on sam internacijonalec in da mu je vseeno Slovenec, Nemec, ali pa Kitajec, da je dokaz klerikalne izobrazbe škofova brošura, o kateri se celo po Ameriki piše, in še nekaj takih duhovitosti. Naš pristaš si je dovolil tu medklic, da se o škofovi brošuri pri Slovencih več ne piše, ker smo postali pametni.

Nato je odsek sestavil odbor, ki ga je predsednik-delegat prebral in imenovani so samozavestno vstajali ter izjavili, da vsprejmejo odbor niška mesta.

Govoril ni na celem zborovanju noben domačin, ampak sta imela besedo samo Srb — stavec in delegat iz Ljubljane. Domačini in nekateri fantje iz Tržiča so le kričali. Predsednik odbora novega izobraževalnega društva, ki vsebuje vse moči za potrebno izobraževalno delo v socialno-demokratskem smislu, je Škrabel iz Gorenje Save, Grašič, je pa postal blagajnik (!)

Ko je po končanem dnevnem redu član naše izobraževalne organizacije opozoril predsednika, naj mu da besedo, da zavrne nekatere napade in trditve, je ta lepo snedel poprej dano obljubo in mu besedo odrekel, nakar je naš član pribil dejstvo, da se zbor niti lastnega sklepa ni držal, in je odšel. Novi organizirani socialni demokratje so pa še malo zapeli in se potem razšli.

In mi! Od socialnih demokratov imamo pričakovati le, da bo naše javno življenje posirovelo. Zato pa vsi na delo za našo izobraževalno organizacijo! Kakor je bil „Ljudski dom“ dosedaj zbirališče v pošteno zabavo in resno izobrazbo, tako in še v večji meri naj bo nadalje. Vsi, ki imate stik z mladino, jo vodite v naše „Izobraževalno društvo“ in proč od rdeč-karskih internacionalcev. Kranjski delavec je in ostane Slovenec in ne bo breznarodn proletaec!

Gospodarski del.

Promet z užigalicami. Po zakonu z dne 13. junija 1909, drž. zak. št. 119, užigalic in drugih užigal, ki so izdelana s porabo belega ali rumenega fosforja, po 1. juliju 1912 ni dovoljeno več obrtovo imeti napredaj, prodajati, ali sicer spravljati v promet. Razpečavanje žvepljenih užigalic, ki so izdelane brez porabe belega ali rumenega fosforja, kakor tudi razpečavanje takozvanih švedskih užigalic, pa je dopustno tudi po 1. juliju 1912.

Ponudbeni razpis. C. kr. skladišče za artilerijsko opravilo na Dunaju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da namerava po javni konkurenci oddati dobavo raznih predmetov iz kovine in lesa, tkanin, pletenin vrvarskega blaga, orodja, papirja, potrebščin za razsvetljavo in drugih različnih tvarin (rastlinskega olja, masti, različnega mila, ogla, peska, opeke i. t. d.)

„Kako je bilo že potlej z Jakobom, gospod župnik!“

„I, no, saj veste, da je bila to le Jakobova mlečnozoba ljubezen. Pesnik Hallerstein dobro označi v neki kitici tako ljubezen, pa mi je kitica ušla iz spomina. To še vem, da je smeh na koncu. Modrost raste s starostjo.“

„Pa pri Kočevcih ne,“ pristavi zbadljivo gospod Bastel.

Vsi se zasmeejo, zlasti kontesa, ker je gospod tovariš tako pikro zadel gospoda Jurija.

„Vi, gospod kapelan, vedno nosite na krožnik mojega oskrbnika. Res ga imam rada, ker je res dober, udan, skrben, najboljši, kar imamo oskrbnikov. Ali morda kaj napačnega veste o naš?“

Grajska gospodična je govorila te besede s ponosom in resnobo, da je tudi zgovornemu Kočevcu zaprla sapo. Župniku se je zdelo že preveč te govornice, zato izpregovori:

„Pustimo tol Kontesa Regina je pametna gospodična in niti ne mislim, da bi se hotela na tako nizek način maščevati nad svojimi domačimi, ki so odlični v družbi in zgodovini. Dobro pa je vendarle, da se človek brez potrebe ne daje v zobe.“

„Pijmo na zdravje kontese Regine, ki je prišla danes slavnost povelečat na Stopno!“ izpregovori spet gospod Bastel.

Pili so na zdravje raške kontese. Tudi oskrbnik Tomaž je pristopil in izpraznil čašo.

Duhovniki so vstali, da odidejo v cerkev k popoldanski službi božji.

Kontesa ukaže osedlati konja.

kontesa Regina je prisledla. Oskrbnik Tomaž Kinski je nosil v to sobo vino na mizo. Kosilo je bilo skromno, vino pa dobro in je razvozljal jezike. Gospod župnik je bil dobre volje.

„Ko sem še študiral modroslovje v Padovi,“ je začel pripovedovati, „je Jakob Šrajbar, ki zdaj v Klevevžu kot oskrbnik gospodari, želel postati duhovnik. Dva brata sta že duhovnika v Zagoriškem dvorcu, je dejal, moj stric je tudi duhovnik, zakaj bi ne bil tudi jaz?“

„Zakaj mu to niso dovolili, da bi postal duhovnik? Ali bi ne bilo izpodbudno, gospod župnik?“ nadaljuje mladi kapelan gospod Jurij.

„Oče je rekel: „Dosti so trije duhovniki v žlahti. Eden mora biti na domu, da se rod ne zatare. Toda poslušajte! Brat Jakob ni imel pravega poklica za duhovski stan. V zakon je hotel vzeti neko kmetsko deklico, ki je bila lepa, toda revna. Oče mu ni privolil v zakon vzeti navadno kmetsko dekle. Jakob je bil vsled tega užaljen in je hotel rajši postati duhoven, kakor z drugo deklico se poročiti . . . Hic Rhodus!“

Kontesa je zardela do ušes. Sedela je kakor na trnju. Kapelan gospod Jurij jo reši iz zadrege. Natoči ji kupico in reče:

„Kontesa, vi tudi niste prijateljica grajskih dvoran in plemenite krvi.“

„Jaz ljubim narodo, gospod kapelan, ljubim priprosto ljudstvo,“ odvrne ravnodušno kontesa.

Kapelan pa ni bil zadovoljen z odgovorom. Zato nadaljuje skoro poredno:

„In kaj še ljubite, kontesa?“

„Ljubim lepoto hiše božje, ljubim nebeško Kraljico.“

Novejše vesti.

«**Hrvaško-slovenski klub**» razbit! S tem so se te dni tolažili naši liberalci. Pa je zopet smola. Klub ni razbit. Samo don Prodan je bil izstopil, pa se je še ta vrnil v klub.

V **državnem zboru** je bil sprejet brambni zakon in domobranski zakon. Poslanec Jarc je govoril o razmerah na Hrvaškem, ki postajajo državni nevarne, in je dobro ošibal madjarsko pogoltnost. Odklonjen je bil predlog Grossa, da bi bila nemščina poveljavni jezik tudi pri deželni brambi, odklonjen pa žal s pomočjo Poljakov tudi Mlcochov predlog, da naj deželno-brambne oblasti s prebivavci občujejo v materinem jeziku. Minister je zagrozil, da zakon ne dobi sankcije, ako bi se sprejel Mlcochov predlog, zato so Poljaki odnehali.

Nemci so grozno užaljeni, ker je še, kakor pravijo, minister Hussarek k slavnostim v Prago kot zastopnik vlade. Nemška narodna zveza hoče nastopiti proti proračunskemu provizoriju in pretrgati hočejo nemški radikalci vse zveze z vlado.

130 milijonov kron zahteva kranjska dežela od države kot odškodnino, ako se dovolijo severnim deželam kanali. Vlada je že namenila za vodovode na Krasu pet milijonov, ki se izplačajo v 15. letih.

Ribnikar je ovadil Pluta, da je goljufal. Plut je bil pred sodnijo oproščen. „Dan“ pa piše o — denuncijantih! Pri teh razmerah je moral g. Luka Jelenc odstopiti od „Učiteljske tiskarne“ ker je sin Vitko bil urednik Plutovega „Jutra“, drugemu uredniku Zalarju je pa sodnik očital, je brezverec.

«**Še pes ima več pravice, kakor katoliški duhovnik.**» Takó se je potegnil sinoči za duhovne — „Slov. Narod“! Pa ne za vse, ampak samo za kapelana Zgago v Kropi, in zanj tudi le zato, ker misli, da ga je škof suspendiral, ker je šel za Aškerčevim pogrebom. Zgaga pa ni bil še nikoli suspendiran zaradi Aškerčevega pogreba. Kdor razmere pozna, se mora smejati in reči: „Še osel ima več pameti, kakor liberalni žurnalisti!“

Za poškodovane po toči v vaseh Voglje, Bukovica in Dražgoše je poslanec Demšar vložil nujni predlog za državno podporo.

Novomašniki leta 1912. Posvečeni bodo v mašnike letos naslednji gg. bogoslovci: a) iz IV. letnika: Jernej Hafner iz Kropi, Janez Lobè iz Zagradca, Jožef Markič iz Strahinja (oz. Pred-dvora), Anton Rovtar iz Spodnje Idrije, Frančišek Sedej s Trate, Jožef Šimenc iz Dola, Karol Zajc iz Sodražice; b) iz III. letnika: Frančišek Hiti od Sv. Trojice nad Cirknico, Janez Kete s Planine nad Vipavo, Andrej Martinčič iz St. Jurija pod Kumom, Frančišek Pfajfar iz Selc, Rudolf Potočnik iz Železnikov (oz. Selc), Jakob Širaj z Blok, Matija Škerbec iz Starega trga pri Ložu, Frančišek Sušteršič iz Horjulja. Subdiakonati bodo prejeli 10. julija, diakonat 12. julija in presbiterat 15. julija.

141 let star mož je te dni umrl pri Odesi. Pipico je vlekel do zadnjega.

Na Kavkazu bo imela proti Turčiji Rusija kmalu postavljenih 400.000 mož. — Za nove vojne ladje je duma dovolila 1255 milijonov kron.

DRUŠTVA.

«**Kmečka zveza za Kranj in okolico**» bo naročila skupno v celih vagonih gnojilo za ajdo, to je rudn. superfosfat. Cena je 7 K za 100 kg. Clani naj si ga takoj naroče pri zvezi, da ga gotovo do setve prejmejo.

Zlet „Orlov“ na Vrhniko. Podzveza „Orlov“ za Kranj-ko bo imela v nedeljo svoj izlet na Vrhniko. Do srede se je priglasilo že nad 500 „Orlov“, med katerimi je nad 400 telovadcev.

Svirale bodo pri slavnosti godbe: Orlovska godba iz Selc in iz M. D. v Polju ter društvena godba iz Domžal. Gorenjci se odpeljemo z jutranjim vlakom, ki pride v Ljubljano 7-19, in se vrnemo zvečer z zadnjim vlakom.

Blagoslovljenje „Ljudskega doma“ v Cerkljah bo dne 7. julija. Ob 9. uri je sprejem gostov. Ob 10. sv. maša z govorom in nato blagoslovljenje. Popoldne ob 3. uri so litanije in nato velika ljudska veselica. Sodeluje domžalska godba in več pevskih društev. Kot govorniki so naprošeni: posl. Jarc in Lampe ter dekan Koblar.

Selca. Meseca avgusta bo o priliki otvoritve Selške orlovske godbe velika veselična prireditve na prostem. Vsa društva v bližnji in daljni okolici se naprošajo, naj na dan te prireditve, kateri dan bo v kratkem objavljen, ne napravljajo svojih prireditev.

V Št. Jakobu v Rožu bo v nedeljo, 30. t. m., ob 3. uri popoldne odotna požarna bramba praznovala svojo 25 letnico. Obenem bo blagoslovljenje nove brizgavnice. Gorenjski gasivci se bodo slavnosti udeležili v večjem številu.

Narodno gibanje na Koroškem. V Žitáři Vasi se je izvršilo zadnje nedeljo blagoslovljenje „Društvenega doma“ z lepo slavnostjo. — V Št. Rupertu pri Velikovcu je bil dobro obiskan ženski shod in tako tudi v Dobrli Vasi.

Jugoslovanska strokovna zveza je imela zadnje nedeljo občni zbor v Ljubljani. Zveza je imela lansko leto 20.480 K 66 v dohodkov in 8552 K 52 v izdatkov. Rezervni zaklad znaša 17802 K 92 v. Na Gorenjskem ima zveza dvoje okrožij, namreč na Jesenicah in v Šmartnem pri Kranju. Pri volitvah so bili izvoljeni: za načelnika dr. Ivan Zajc, za podnačelnike: Miha Moškerc, Vinko Zabukovec in dr. Lovro Pogačnik. Za zapisničarja Franc Kerhne, za namestnico Ivanka Kosec, in za blagajnika Bogomil Remec.

Tabor istrskih mladeniških društev bo dne 25. avgusta t. l. v Bermu v Istri. To je prvi hrvaški mladeniški tabor, na katerega so vabljeni tudi Slovenci, da se v slogi, kakor pravi „Pučki Prijatelj“, zatre vsak začetek liberalne kuge v Istri, obenem pa odbijajo navali od strani Nemcev in Italijanov.

V Celovcu bo ondotno „Slovensko kršč. soc. delavsko-društvo“ praznovalo v nedeljo svoj društveni god. Ob 1/2, 9. uri bo sv. maša s slovenskim petjem in pridigo v cerkvi sv. Duha, popoldne ob 3. uri pa bo velika vrtna veselica v hotelu Trabesinger.

„**Sveta vojska**“ je ime novemu protialkoholnemu društvu, ki se je ustanovilo zadnje nedeljo v Ljubljani namesto razpuščenega društva „Abstinent“. Obenem se je ustanovila „Zveza Svete vojske“, h kateri bodo pripadale vse podružnice „Svete vojske“ na Slovenskem. Ime ni dobro!

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju

se bodo vršile

Vzprejemne izkušnje za prvi razred
v soboto, dne 6. julija 1912 od 8. ure naprej.

Učenci, ki žele biti sprejeti v prvi razred, naj se javijo v spremstvu svojih staršev ali njihov odgovornih namestnikov dne 4. julija od 2. do 5. ure popoldne pri gimnazijskem ravnateljstvu ter seboj prinesejo krstni (rojstni) list in obiskovavno izpričevalo.

Vnanji učenci se lahko oglasijo tudi pismeno, ako pošljejo zgoraj omenjeni listini pravočasno po pošti.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazije.

122 2—2

Kranj, dne 20. junija 1912.

Moja stara izkušnja me uči in drži, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpford lilijino mlečno milo** Bergmanna in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah t. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijina krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—14

Ako ne morete jesti, ali ako se počutite slabo, odpomorejo vam zdravniško preizkušeno

182 12—5 **Kaiserjeve**

želodčne melisne karamele

kajti po njih bodele dobili dober tek, želodec se zopet uravna in okrepi. Radi oživlajočega in osvežujočega učinka so naravnost nepogrešljive pri turah. Paket 20 in 40 vin. Dobi se pri **K. ŠAVNIK**, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaecker**, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 183 26

222

Poslano.

V Šenčurju pri Kranju, dne 15. junija 1912.

Gosp. **Frau Dolenzu, trgovcu v Kranju.**

Zadnji veliki požar v Šenčurju mi je uničil tudi cel vagon cementa „Spalato“, ki sem ga imel v zalogi.

Vsled Vašega posredovanja pa mi je tovarna tega cementa od dotične kupnine znesek 100 K, reci: en sto kron, prostovoljno odpustila, t. j. toliko, kakor darovala.

Glede na ta veledušen čin izrekam tem potom za Vaše prijazno posredovanje najto-plejo zahvalo.

Obenem porabim priliko in tvrdko Fran Dolenz kot nje večletni odjemalec sl. občinstvu prav toplo priporočam.

Z odličnim spoštovanjem **Janko Gašperlin I. r.**

Zidarji, pozor!!

Portland-cement najboljše **Dalmatinske** znamke za izdelovanje strešne opeke, za zidanje zelo priljubljen, **traverze**, **Eternit** ter druge stavbinske potrebščine priporoča po zelo ugodnih cenah

216 3

veletrgovina „**Merkur**“
Peter Majdič, Kranj.

Velika izbér
zajamčeno

dobrih travnih kos lastnih
znamk ter bergamskih brusilnih kamnov.

Gnojnične
sesalke,
porabljive
za
poljubne
globočine.

Raznovrstno
gospodarsko in
poljedelsko
orodje.

Izmed dobrega najboljši!

171 25-7

**Singer Ko., delniška družba
šivalnih strojev, Kranj 56.**

**Za prihodnje šolsko leto
se sprejmejo
deklice na
stanovanje
in hrano.**

Sobe so svetle in zračne. Hrana zdrava in tečna. Nadzorstvo skrbno. Mesečina 50 kron.

Hed. Pehani
ravnateljova soproga
204 3-3
Ljubljana, Gorupova ulica št. 3/1

Proda se poceni še skoraj
ново kolo
najnovejšega sistema s
štirikratno prestavo.

Kje? pove upravništvo „Gorenjca“. 210 4

Bartuličeva zdravilska mast

se priporoča kot izvrstno in preizkušeno domače sredstvo za zdravljenje in celjenje ran, poškodbe in bolečine na koži, ker ublažuje bol in vnetje na rani, ozeblino in opekline vsake vrste, zdravi kraste, srbečico, izpušljaje po licu in telesu, rane od potu po nogah in telesu, pik od ose, bučele ali komarja, predvsem pri otrocih, kraste in izpušljaje vsake vrste. Cena škatlje 50 vin., kdor pošlje 70 vin. v znamkah za eno ali 6 K za 12 vnaprej, dobi povsod poštnine prosto. Dobiva se v lekarnah in pri izdelovatelju, lekarniku **Vladku Bartuliču v Zagrebu.** 161 20-13

Jakob Košmerlj

edina slovenska tvrdka te vrste

v Trstu, ulica St. Martici 11.

Telefon 49 VIII. — Čekovni račun c. kr. pošt. hran. št. 121.805.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko zalogo kave, čaja, južnega sadja i. t. d.

Postrežba točna in solidna. 113 12

Na deželo pošiljam prosto vožnje po povzetju po železnici in v zavitkih po pošti.

Cenik izhaja štirikrat na leto.

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

170 52-10 **Avgust Dreise**

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Trgovina z železnino
Podružnica **Frane Dolenz v Kranju**

priporoča:
Nosilce, šine, storje za strop, najboljši delmatinski Portland-cement, pocinkane železne cevi, stebre, bodečo žico in mrežo za ograjo, vse potrebščine za vodovode in stavbe, orodje za vrh, škropivnike, otroško vrtno orodje i. t. d. Popolne kuhinjske oprave. — Po je-
delski stroji in orodja. 133 16

Najprimernejša birmanska darila po zelo znižanih cenah! 74 52-26
Prva delavnica ur ter trgovina z zlatnino in srebrnino

Ivan Levičnik
urar in trgovec v Kranju

Cenejše kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupev!
Sprejem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in po najnižjih cenah. — Istotako sprejem vsakovrstno zlatnino in srebrnino v popravilo. — Posebno se priporočam v nakup ženinom in nevestam. — Priložnostni nakup!

Zelo važno!!

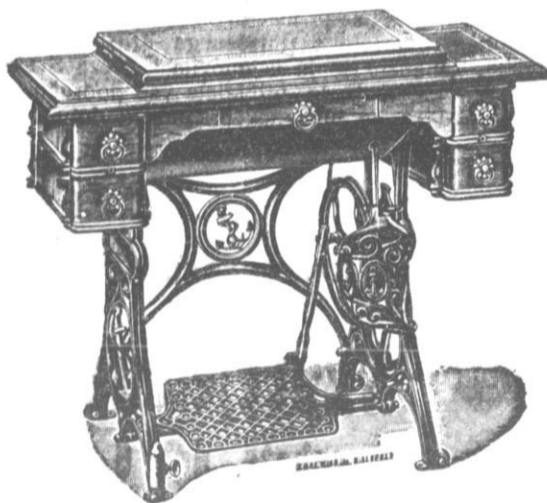
Za vsakogar je neprecenljive vrednosti zdrav želodec, v dosego tega je pa glavni pogoj redno prebavljanje.

želiščni liker „Ilirija“

je najboljšo sredstvo za dobro prebavo in krepčilo. Samo en poizkus in prepričali se bode o izvrstni kakovosti in njenem načinu. Pristni samo z imenom

„Ilirija“ in tvrdko Franc Berjak, Kranj.

94 26-23 Zahtevajte izrecno povsod pod tem naslovom!

Šivalni stroji

najnovejše vrste, najboljši in zelo ceno se dobe tudi na mesečne obroke v veliki izbiri, nadalje vse potrebščine k strojem in kolesom, kakor tudi vozna kolesa pri domači tordki 156 12

L. Rebolj, Kranj

Kokrsko predmestje, v hiši, kjer je spodaj trgovina Feliks Urbanc.

Najcenejša moč.

**Kmetje! Milnarji! Kolarji! Mizarji!
Ključavničarji!**

Napravite takoj Astro-Boston bencin motor, prihranite si drugih delavskih moči in veliko jeze! Naprava takega motorja z montažo vred stane samo K 1000 in so stroški za eno konjsko moč samo pet do šest vinarjev.

Kmetje! proč z gepeljni, živina pri njih veliko trpi in so stroški nasproti z motorjem desetkrat višji, z motorjem vsak lahko sam slamo reže, mlati, drva žaga in melje.

Ti neprekosljivi motorji se dobivajo edino le pri

FRAN ZEMAN :: LJUBLJANA
Dunajska cesta „pri Figovcu“. 38

Pri meni se tudi najceneje dobijo vsi poljedelski stroji in najboljši mlini, stroji za kolarje, mizarje, kovače in ključavničarje ter najboljši šivalni stroji po zelo nizkih cenah.
Jako ugodni plačilni pogoji se dobijo.

**Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu
ohod v Gosposki ulici 2.**

Obrestuje hranilno vlogo po **4 1/4 %**
brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 %**
komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja listne papilarno varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure do poldne do 1. ure popoldne.